
SUPPORT OF THE UKRAINIAN ADVOCACY BY FOREIGN PARTNERS IN WARTIME CONDITIONS

ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКОЇ АДВОКАТУРИ ІНОЗЕМНИМИ ПАРТНЕРАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Заборовський В.В.

*доктор юридичних наук,
професор, професор кафедри цивільного права та процесу
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Правова природа інституту адвокатури як інституту громадянського суспільства та правової держави неодноразово була предметом нашого наукового дослідження [1; 2; 3; 4; 5; 6]. Ми доходили висновку, що адвокатура, з одного боку, є визначальним інститутом громадянського суспільства, який виконує одну із провідних ролей у відстоюванні прав та інтересів осіб, а з іншого – виконуючи публічно-правові функції, являє собою необхідний елемент функціонування правової держави в цілому [7, с. 27].

На жаль, військова агресія з боку росії вплинула не тільки на професійну діяльність адвокатів, але й на їх особисте життя. Багато з адвокатів, і українська адвокатура в цілому, в таких складних умовах потребує підтримки як з боку держави, так і зарубіжних партнерів. Важливу підтримку, в тому числі й матеріального характеру, українська адвокатура отримала від іноземних партнерів, серед яких є і провідні міжнародні спільноти у сфері адвокатури.

Так, вже на наступний день після початку військової агресії з боку росії, Рада адвокатів і юридичних товариств Європи (CCBE) зробила заяву щодо солідарності з українськими адвокатами та звернулася як до держав-членів Європейського Союзу та інших європейських держав із закликом щодо надання притулку та гуманітарної допомоги, всім хто цього потребує, так і юристів та інших професіоналів у сфері права щодо надання правової допомоги особам, які потребують міжнародного захисту [8]. З початком війни активізувався і процес розробки Рекомендацій щодо українських адвокатів (роботу над документом проводить Комітет з надання міжнародних юридичних послуг CCBE [9]), з метою вироблення максимально спрощеної процедури доступу українських адвокатів до ринку надання юридичних послуг в Європі (насамперед щодо розроблення якомога схожого підходу в аспекті визнання європейськими країнами кваліфікації українських адвокатів) [10].

Надає допомогу українським адвокатам і Європейська федерація адвокатур (FBE), яка налічує понад 250 асоціацій адвокатів всієї Європи, членом якої є і

Національна асоціація адвокатів України. Дана асоціація, зокрема, разом із місцевими та національними асоціаціями адвокатів різних країн Європи 20 квітня 2022 року організували вебінар щодо підтримки українських біженців, переміщених осіб, адвокатів та Національній асоціації адвокатів України [11].

Значну підтримку українська адвокатура отримує і від національних асоціацій адвокатів та правових товариств більшості європейських держав та інших зарубіжних країн, зокрема:

- Словацька адвокатська палата (Slovenská advokátska komora) не тільки першою серед адвокатських асоціацій Європи ініціювала надання безоплатної правової допомоги біженцям з України (програма «Адвокати для України»), в тому числі й українською мовою, але й скасувала одноразовий внесок за запис до реєстру адвокатів (в розмірі 600 Євро), запровадила стипендії за стажування для адвокатів України (виплачується фінансова допомога українським адвокатам у розмірі 500 Євро), а також сприяє в працевлаштуванні в словацькі адвокатські компанії та фірми [12].
- Федеральна палата адвокатів Німеччини (BRAK) [13] та німецькі адвокати не тільки надали фінансову допомогу, а Німеччина стала однією зі перших країн ЄС, що спростила доступ до надання юридичної допомоги українським адвокатам на своїй території [14];
- організувала збір коштів для допомоги українським адвокатам, які постраждали під час військової агресії й адвокатура Азербайджану [15];
- готовність підтримувати українську адвокатуру висловило правниче товариство Англії та Вельсу [16].

Запропонували свої домівки, надали інші допомогу (в тому числі й щодо працевлаштування) а також добровільно погодились безоплатно надавати правову допомогу і українським адвокатам, і українця загалом значна кількість адвокатів Польщі, Чехії, Словаччини, Великої Британії, Туреччини, Німеччини, Іспанії, Нідерландів тощо [17].

Пряму фінансову допомогу благодійному фонду Національної асоціації адвокатів України надають як окремі адвокати та юридичні фірми, так і національні професійні організації (асоціації) адвокатів з різних куточків світу. Так, у звіті «Міжнародна благодійна допомога для НААУ під час воєнного стану» зазначається, що тільки за період від початку березня по 5 травня 2022 року було отримана понад 300 тис. доларів США допомоги від величезної кількості благодійників (від сум в декілька десятків доларів США до суми в понад 80 тис. доларів США, яку було перераховано чеською асоціацією адвокатів (Ceska Advokatni Komora)) [18].

Все це свідчить про неймовірну кількість національних професійних організацій (асоціацій) адвокатів, адвокатських компаній та юридичних фірм, а також пересічних адвокатів з усього цивілізованого світу, які об'єднані бажанням підтримати українських адвокатів і українців загалом та надати їм різноманітного роду допомогу, яку вони потребують у зв'язку із військовою агресією з боку росії.

Література:

1. Заборовський В.В. Адвокатура як правозахисна інституція громадянського суспільства. *Верховенство права та правова держава*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 14-15 вересня 2018 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. С. 149-152.
2. Заборовський В.В. Місце і роль адвокатури у механізмі здійснення правосуддя в Україні. *Конституційно-правові академічні студії*. 2017. № 2. С. 51-60.
3. Заборовський В.В. Адвокатура як невід’ємний інститут громадянського суспільства на сучасному етапі становлення правової держави в Україні. *Конституційно-правові академічні студії*. 2016. № 2. С. 49-58.
4. Заборовський В.В. Місце і роль адвокатури як інституту громадянського суспільства. *Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 11-12 травня 2018 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. С. 43-47. (тези доповіді)
5. Заборовський В.В. Конституційно-правове регулювання статусу адвокатури в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 4. С. 420-422.
6. Заборовський В.В. Адвокатура в системі захисту ВПО. Захист прав внутрішньо переміщених осіб: монографія. Ужгород: РІК-У, 2018. С. 103-113.
7. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення громадянського суспільства та правової держави в Україні: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. докт. юрид. наук: спец. 12.00.10. К, 2018. 42 с. 27.
8. ССВЕ надасть підтримку українським адвокатам та біженцям з України. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7317-ssve-nadast-pidtrimku-ukrains-kim-advokat-am-ta-bizhencyam-z-ukraini.html>.
9. ССВЕ разом з НААУ працюють над Рекомендаціями щодо українських адвокатів. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7447-ccbe-razom-z-naau-pracyuyut-nad-rekomendaciyami-shodo-ukrains-kih-advokativ.html>.
10. ССВЕ рекомендує спрощений доступ до практики для українських адвокатів в Європі. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7461-ssve-rekomendue-sproshen-ij-dostup-do-praktiki-dlya-ukrains-kih-advokativ-v-evropi.html>.
11. Lawyers assist Ukraine. Webinar at 20 April 2022. URL: www.fbe.org/webinar-lawyers-assist-ukraine-21st-april-2022-at-9-30-cet-/
12. Словаччина скасувала внесок за внесення до реєстру адвокатів та запровадила стипендії за стажування для адвокатів України. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7421-slovachchina-skasovala-vnesok-za-vnesennya-do-reestru-advokativ-ta-zaprovadila-stipendii-za-stazhuvannya-dlya-advokativ-ukraini.html>.
13. Адвокатура Німеччини направила лист підтримки для українських адвокатів. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7313-advokatura-nimechchini-napravila-list-pidtrimki-dlya-ukrains-kih-advokativ.html>.

-
14. Українська адвокатура високо цінує підтримку німецьких колег на тлі агресії Росії. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7462-ukrains-ka-advokatura-visoko-ci-nue-pidtrimku-nimes-kih-koleg-na-tli-agresii-rosii-naau.html>.
 15. Адвокатура Азербайджану спільно з НААУ збирає кошти на підтримку постраждалих адвокатів. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7321-advokatura-azerbajdzhanu-spil-no-z-naau-zbiraе-koshti-na-pidtrimku-postrazhdalih-advokativ.html>.
 16. Правниче товариство Англії та Вельсу висловило готовність надати підтримку українським адвокатам. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7314-pravniche-tovaristvo-anglii-ta-vel-su-vislovalo-gotovnist-nadati-pidtrimku-ukrains-kim-advokatom.html>.
 17. Після початку військової агресії проти України українські адвокати відчували неймовірну підтримку колег з Європи та світу. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7383-pislya-pochatku-vijs-kovoi-agresii-proti-ukraini-ukrains-ki-advokati-vidchuli-nejmovirnu-pidtrimku-koleg-z-evropi-ta-svitu-lidiya-izovitova.html>.
 18. Звіт НААУ про міжнародну благодійну підтримку в період воєнного стану. 2022. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/news/zvity/18052022.pdf>.